

Бигельдиева З.А*., Мауленкулова Г.Е., Тілеукабыл Ж.
экономика ғ.к., доцент, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент, Қазақстан
экономика ғ.к., аға оқытушы, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент, Қазақстан
магистрант, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент, Қазақстан
**ҚАЗАҚСТАНДА ТУРИЗМ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ
ДАМУ БОЛАШАҒЫ ЖӘНЕ ОНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖОЛДАРЫ**

Автор корреспондент: zarenavip@mail.ru

Түйін: Бұл мақалада Қазақстан Республикасындағы туризм инфрақұрылымының жай-күйіне талдау жасалды. Туризм инфрақұрылымының негізгі элементтерінің: көлік, орналастыру құралдары, қоғамдық тамақтандыру, кадрлар даярлау нашар дамығандығы көрсетілді. Қазақстан Республикасындағы Туризмді басқару туризмі инфрақұрылымының деңгейлері зерделенді. Жалпы еліміздің туризмін дамыту мәселелері қаралды. Туризм мен оның инфрақұрылымын дамытудың қазіргі проблемаларын шешу жолдары тұжырымдалған.

Туризм саласын дамытудың жай-күйі оның дамуының оң серпініне қарамастан, өкінішке орай, Туризм Қазақстанға әкелуі мүмкін елеулі ақша қаражатының жоғалуы орын алып отырғанын көрсетеді. Ал, бүгінгі таңда біздің еліміз туристік инфрақұрылымы нашар дамыған, қолда бар әлеуеті талап етілмеген жағдайда, шетелдік тұтынушыны тарта отырып және ішкі туристік нарықты әртараптандыра отырып, жаңа баламалы бағыт ретінде мамандандырылған туризмді дамытуға тиіс. Осыған байланысты, мақалада Қазақстандағы туризм инфрақұрылымын дамыту саласындағы қысқа және ұзақ мерзімді стратегиялық бағдарламаларды іске асыру арқылы туризмді тиімді дамыту бойынша басқарушылық шаралар кешені ұсынылған.

Кілт сөздер: туризм, туризм инфрақұрылымы, көлік инфрақұрылымы, туристік кадастр, туристік қызмет

Кіріспе: Қазіргі жағдайда туризм көптеген елдердің экономикасына шешуші әсер ететін маңызды әлеуметтік-экономикалық құбылысқа айналды. Пайдалы және жоғары рентабельді сала бола отырып, туризм ЖІӨ құруда, сыртқы сауда балансын жақсартуда, жұмыспен қамту үшін көбірек жұмыс орындарын құруда және қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Қазақстан көптеген туристік ресурстарға ие болғанына қарамастан, өкінішке орай, туризм өз әлеуетін іске асыру үшін жеткілікті даму деңгейіне әлі жеткен жоқ.

Туризм объектілері бірқатар қолайсыз факторлардың: туристік инфрақұрылымның дамымауы, туризм саласындағы тиімді инновациялық және инвестициялық саясаттың болмауы, туризмді басқарудың ұлттық тетіктерінің жетілдірілмеуі, шетелдік туристерді тартатын ел ретінде Қазақстанның оң имиджін қалыптастыру мен қолдаудың болмауы және т. б. салдарынан талап етілмеген күйінде қалып отыр.

Жүргізілген талдау Қазақстанның туристік секторының өсуін бірқатар факторлар, оның ішінде:

- Инфрақұрылымды дамыту (жалпы және туристік) және қызметтердің төмен деңгейі;
- Туризмді дамыту мен ілгерілету үшін құқықтық базаның жеткіліксіздігі;
- Ішкі және сыртқы туризмге, типтік қызметтер мен өнімдерге назар аудару;
- Ақпарат ашықтығының жеткіліксіздігі, коммуникациялық және ақпараттық кіші жүйелер жұмысының тиімділігінің төмендігі;
- Халықтың табыстарын саралаудың шектеулі (дамыған елдермен салыстырғанда) материалдық мүмкіндіктері және жоғары (сол салыстыруда) деңгейлері;
- Туризмді тиімсіз мемлекеттік реттеу, тиісті мемлекеттік басқару институттарындағы институционалдық тұрақсыздық және туризм саласын дамыту жөніндегі салааралық күш-жігерді нашар үйлестіру;
- Мемлекет пен жеке сектор мүдделерінің тиісті үйлестірілуінің және теңгерімінің болмауы, сондай-ақ басқа да факторлар.

Қазақстан Республикасында және оның шегінде туризмнің қазіргі заманғы дамуы

Туризмді басқарудың жалпы тұжырымдамасын жетілдіру, туризм мен инфрақұрылымды дамыту, бәсекеге қабілетті туристік өнімдерді әзірлеу және туристік кәсіпорындар қызметтерінің сапасын арттыру есебінен жаңа және қазіргі бар өңірлік туристік кешендерді құруға және туристік ағындарды ұлғайтуға бағытталған қызметпен байланысты [1].

Қазіргі уақытта Қазақстанда туристік саланы одан әрі дамыту үшін оның реттеуші тетігін жетілдіру қажет. Біздің еліміздегі туризмді мемлекеттік реттеудегі негізгі проблема-бұл саланы дамыту және оны жүзеге асыру тәжірибесі. Осыған байланысты туризмді реттеудің ұйымдастырушылық-экономикалық тетіктерін қайта қарау, туризмнің нормативтік-құқықтық базасын оңтайландыру және халықаралық үрдістерді ескере отырып, туризмді реттеудің теңгерімді жүйесін әзірлеу қажеттілігі туындайды.

Қонақ үй және туристік бизнес кадрларын даярлау аясында ғана емес, сонымен қатар туристерге қызмет көрсететін тиісті салалардың мамандары арасында сапалы қызмет көрсету мәселесі тиімді шешілмейді. Өкінішке орай, кәсіби туристік және ақпараттық инфрақұрылым нәресте кезінен басталады: туристік тіркеу де, кадастр да жоқ.

Туристік салада білікті кадрлардың жетіспеушілігіне байланысты кәсіби жоғары оқу орындарының түлектері белгілі бір мамандық бойынша дағдылар мен білімнің болмауына байланысты жиі талап етілмейді.

Қазақстан Республикасында туризмді дамыту тұжырымдамасы шеңберінде келу және ішкі туризм көлемін ұлғайту, сондай-ақ Қазақстанды Орталық Азия өңірінің туризм орталығына айналдыру есебінен халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету, ел халқының табысын тұрақты өсіру үшін бес жыл ішінде бәсекеге қабілетті туристік сала құру жоспарланып отыр. Мемлекет және үкімет басшылары Алматы, Ақмола және Маңғыстау облыстарында әлемдік деңгейдегі қазыргі заманға сай көпфункционалды туристік орталықтарының құрылу тұжырымдамасын бекітті. Тұжырымдамада қойылған міндеттерді табысты орындау үшін Республиканың жеті облысында: Астана, Алматы, Ақмола, Шығыс Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан және Маңғыстау өңірлік туристік кеңселері құрылған.

Бұл жобалар бойынша инвестиция тартудың жоспарланған көлемі 30 миллиард АҚШ долларынан асады.

Туризмді дамыту проблемасын шешпей шешуге болмайтын негізгі проблемалар туристік инфрақұрылымның: әуе, автомобиль, теңіз, өзен және теміржол көлігінің, қонақ үй қорының және тамақтану объектілерінің моральдық және материалдық тозуы болып табылады.

Туризмді басқару, туристік инфрақұрылымды дамыту деңгейі туризмнің экономикалық секторын басқаруға бағытталған кәсіпорындарда жүзеге асырылады. Бұл органдар негізінен республикалық заңнамалық атқарушы органдар: Қазақстан Республикасының Парламенті, үкімет болып табылады. Қазақстан Республикасында Үкімет жанынан комиссияның құрамында туризм министрлігіне бағынатын өнеркәсіп және жаңа технологиялар құрылымдық басқармасы бар. Қазақстан Республикасының Туризм жөніндегі комитеті туризмді дамытудың стратегиялық бағыттарын айқындайды және осы бағытта туризмді, спортты және атауы бойынша ұқсас құрылымдық бөлімшелерді қоса алғанда, он төрт өңірлік реттеуші органдарды басшылыққа алады.

Туризмді басқару үшін туристік инфрақұрылымның бірінші деңгейін экономиканың туристік секторын басқаруға бағытталған агенттіктер ұсынады. Бұл институттар, ең алдымен, республиканың заң шығарушы және атқарушы органдары: Қазақстан Республикасының Парламенті мен Үкіметі болып табылады. Қазақстан Республикасының Үкіметінде Индустрия және жаңа технологиялар Министрлігі Туризм индустриясы комитетінің құрылымдық бөлімшесі жұмыс істейді. Комитет Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың стратегиялық бағыттарын айқындайды және осы бағыттарға сәйкес құрамына туризм, спорт бөлімдері және әртүрлі құрылымдық атаулары бар ұқсас бөлімдер кіретін он төрт өңірлік басқару органдарын басқарады.

Қазақстан Республикасының кәсіпорындары мен ұйымдарының туристік өнімдерін туристік инфрақұрылымның екінші деңгейінде қалыптастыру мен сатуды қарастырыңыз. Бұл негізінен тuroпeратopлар мен турагенттіктердің қызметі. Қазақстан Республикасындағы тuroпeратopлардың саны белгісіз, өйткені тuroпeратopларды мемлекеттік тіркеу жоқ, бірақ коммерциялық қызметтің бұл түрі лицензиялауға жатады.

Өкінішке орай, бізде, яғни туристік агенттіктер бір ғана бағытен айналысады. Нәтижесінде туристік компаниялардың 14,5% - ы 600-ден астам ұйымды тартады, бұл сөзсіз мемлекеттік бюджетке теріс әсер етеді. Қазақстанда туристік агенттіктер өте аз, олардың

көпшілігі іскерлік туристік агенттіктер болып табылады. Онсыз шетелдік туристер шетелдік туристерге қызмет көрсету үшін Қазақстанға барып, ел бойынша орташа немесе орташа күн ішінде орала алмайды. Қонақ үйлерде тұру және тамақтану құны тұру құнының тек 80% - ын құрайды, ал қонақ үйлер мен хостелдердің қызметтері (олардың 19% - ы шетелдіктер) толық даму жолында болып отыр.

Қазақстан Республикасындағы орналастыру объектілерінің өте маңызды инфрақұрылымдық құраушының жай-күйін қарастырайық. Елде 600-ге жуық қонақ үй бар, олардың 107-3-жұлдызды, 4-жұлдызды және 5-жұлдызды, ал қалғандары басқа санаттарға жатады. Талдау көрсеткендей, туристік кластағы қонақ үйлер (2-3 жұлдыз немесе шағын және орта қонақүйлер) ең жоғары рентабельділікке ие, бірақ олар аз. Алайда Қонақ үйлерді, жатақханаларды, тұрғын үйлер мен ойын-сауық орталықтарын, сондай-ақ санаторийлерді қоса алғанда, орналастыру объектілерінің материалдық базасы моральдық және физикалық тозудың жоғары деңгейімен сипатталады, ол 80% - ды құрайды. Кейбір қонақүйлер құлдырау жағдайында және банкроттықтың алдында тұр, өйткені моральдық және физикалық тозудың жоғары деңгейі байқалады.

Туристер үшін ең тартымды орналастыру объектілері Алматы (50,7%), Атырау облысы (13,7%), Астана (8,1%), Қостанай облысында (6,ү%) және Батыс Қазақстан облысында (5,5%) қонақ үйлерінің қызметі бар. Алматы Қазақстанда оңтүстік астанасына айналған. Алматы қаласы Орталық Азия бойынша ірі іскерліктің және мәдени орталықтарыққа айналған.

Үшінші деңгейге туристік индустриялық объектілернеі, яғни кәсіпорын мен ұйымдардың түрлері, олар туристер болатын жерлерде орналасқан кезде өз қызметін кеңейтеді. Мұнда Қазақстан сөзсіз бай табиғи және мәдени мұра объектілері жетекші рөл атқарады. Қазақстан Республикасында ЮНЕСКО-ның дүниежүзілік мұрасының үш объектісі бар, бұл олардың жалпы санының 0,3% - ын құрайды.

Төртінші деңгей-бұл елдің экономикалық негізі, туристік өнімді өндірумен тікелей байланысты емес, бірақ туристік қызметтерді көрсету үшін қажетті экономиканың негізгі салалары: көлік, байланыс, энергетика, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, өңдеу, жеңіл және тамақ өнеркәсібі, экономиканың қаржы секторы.

Инфрақұрылымның дамуына туризм маңызды әсер етеді. Көлік туризмінің әр түрлі элементтерін біріктіріп, оның тез дамуына ықпал етеді. Қазақстандағы турист-бұл негізінен авиатасымалдаушылар, заманауи ұшақтар және сервистік технологиялар. Онымен қатар, туристің көпшілігі шетелдік операторлардың қызметтерін қалайды, олардың қызмет көрсету уақыты мен сенімділігі отандық операторлар орындайтын рейстердегі жолаушылар ағынына төмендетуге жауапты [2].

Қазақстанның көп жылдық даму жағдайына қатысты ел жолдарындағы және көп жағдайда республикалық автомобиль жолдарындағы көпжылдықтардағы кемелердің арқасында қол жеткізуге болады. Онымен қатар, мемлекеттегі Шығыс Қазақстанның автобус паркінде қазіргі заман және жайлы автобустар жоқ, бұл туристерге қызмет көрсетудің жоғары деңгейін ұсынуға мүмкіндік бермейді. Бүгін таңда Республика Международной Германии авиакомпаний, Түркістан, Біріккен Араб Әмірліктері,Түркістан,Италия,Оңтүстік Корея, Венгрия,Израиль, Қытай, Таиландқа ұшады. Негізгі авиакомпания - қазақстандық авиакомпаниялар. Шетелдік туристі пайдаланатын әуе көлігін ескерте отырып, шетелдік туристердің жалпы саны 94,7% құрады; турист пайдаланатын теміржол көлігі 3,3% - дықалайды; және қалған 1,6% автобустарда 0,4% сапарларда пайдаланылатын басқа көлік қызметтері.

Қазақстандағы туристерге келетін болсақ, бірінші орынды әуе көлігі(74,4%), екінші орынды қалалық автобустар (14,8%), үшінші орынды темір жол көлігі (9,9%) және соңғы орынды көліктің басқа түрлері (0,9%). Негізгі темір жол тасымалдаушысы - "Қазақстан темір жолы" мемлекеттік кәсіпорны-14 бағыт бойынша жолаушылар тасымалын жүзеге асырады.

1) қоғамдық тамақтану саласының маңызды инфрақұрылымдық құрамдас бөлігін ескеру қажет. Арнаулы орта оқу орындарында кәсіптік даярлықтан өту міндетті емес. Осыдан тамақтандыру саласындағы қызмет көрсету деңгейі туралы қорытынды жасауға болады. Алайда, Қазақстанның мейрамханалық нарығы өсіп, дамып келеді.

2) туризмді экономиканың басым бағыты ретінде айқындайтын туристік қызметті мемлекеттік қолдаудың неғұрлым тиімді шаралары мыналар болуға тиіс:

- ел басшылығының тікелей саяси еркі мен қолдауы;
- мамандандырылған агенттіктер, қорлар және операторлар құру арқылы ірі курорттық аймақтарды дамытуға мемлекеттің тікелей қаржылық қатысуы;

3) қаржылық ынталандырулар және туристік объектілерге инвестицияларды қолдау тетіктері;

4) саланың өсуіне қарай мемлекеттік-жекешелік әріптестікке жоспарланған шығумен Мемлекеттік бастама;

5) инженерлік, коммуникациялық, көлік және туристік инфрақұрылым құруды (білікті кадрлармен қамтамасыз ету, ақпараттық қамтамасыз ету), сондай-ақ туризм саласында неғұрлым маңызды жобалар жасауды тікелей мемлекеттік қаржыландыру болып табылады.

Мемлекетке келу туризмін дамыту ел үшін маңызды екені белгілі. Бұл кіріс туризмі экономикалық тұрғыдан бірқатар артықшылықтарға ие, соның ішінде:

- туристік пакеттерді сату және баратын елде қызметтер мен тауарларды сатып алу арқылы шетел валютасы түрінде елге қаржы ағындары;

- елдегі қонақ үй секторын дамытуды ынталандыру;

- дамыған туристік инфрақұрылымды дамытуды ынталандыру;

- туризммен байланысты салалардың дамуы;

- қосымшалық қызмет орындарының құрылуы;

- қажетті туристік өнімді жасау үшін толық ауқымды әлеуметтік және маркетинг зерттеулерін жүзеге асыру.

Көріп отырғанымыздай, Қазақстан Республикасының туристік саласы-бұл валюталық кірістерді республикаға жұмылдырмайтын сала, бірақ валютаның ағып кетуінің әсерлі арнасы болып табылады. Шетелдік демалыс көшкіні Қазақстанда сұранысқа ие екені түсінікті, өйткені біздің туристер қолайлы бағамен сапалы қызмет ұсынады. Бұдан басқа, отандық туристерге шетелде демалу қазақстандық туристерге қарағанда едәуір арзан болатын жағдай жиі туындайды.

Алайда, қазақстандық туриндустрияға қатысты жағдай мынадай, қазақстандықтардың халықаралық туристік қызметтердің импорты отандық туриндустрияның экспортынан едәуір асып түседі. Бұған Қазақстанның ресми статистикасы дәлел болып табылады.

Соңғы жылдары республикада мемлекеттің толық қолдауымен туризмді дамытуға бағытталған бірқатар шаралар іске асырылды. Сондықтан өткізілетін іс-шаралардың артықшылықтары мен кемшіліктерін талдау және анықтау негізінде туристік қызметті жетілдіруді қамтамасыз ететін шараларды көздеу қажет. Туризм саласындағы мемлекеттік басқару жүзеге асыратын ұйымның экономикалық шаралары айтарлықтай сындарлы, бірақ талдау туристік нарықта сәтті қызмет ету үшін белгілі бір резервтердің бар екенін көрсетеді.

Мемлекеттерге түбегейлі көзқарас қажет, атап айтқанда:

- туризмді тұрақты дамытудың ұзақ мерзімді стратегиялары және оларға негізделген туризмді дамытудың өңірлік жоспарлары;

- маркетингтік технологияларды пайдалану және даму үрдістерін талдау бойынша осы саладағы ғылыми-зерттеу жұмысы;

- туризмді дамыту шаралары мен қоршаған органы, мәдени және тарихи мұраны қорғау шаралары арасындағы тығыз өзара байланыс;

- мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару органдарының туризм саласындағы тиімді өзара іс-қимылы.

Туристік қызмет саласындағы басым бағыттар бәсекеге қабілетті туризмді қалыптастыру, мәдени-туристік кластерлерді дамыту, елдің тарихи-мәдени ландшафтын инфрақұрылымдық жобаларға интеграциялау, салада кәсіби басқару жүйелерін ілгерілету болып табылады [3].

Кесте 1. 2008 жылдан 2018 жылға дейінгі кезеңде туризм түрлері бойынша қызмет көрсетілген туристер санының динамикасы

Жыл	Ішкі туризм (адам.)	Көшпелі туризм (адам)	Кіру туризмі (адам)
2008	174940	261070	37937
2009	122216	193951	31246
2010	157988	261709	39640
2011	189502	375923	36096
2012	186351	388108	30240
2013	190041	420360	37890

2014	190970	480520	45352
2015	199936	470236	46365
2016	201041	490360	46890
2017	210970	500520	47352
2018	211136	420246	48365
Ескерту: [2, 4] дереккөздер бойынша жасалған			

Халықаралық және қазақстандық сарапшылар Қазақстандағы туризмді дамытудың кейбір проблемаларына тоқталды. Біріншіден, бұл мемлекеттік және туристік инфрақұрылымның әлсіздігі, атап айтқанда, білікті кадрлардың жетіспеушілігі, тұтастай алғанда шағын кәсіпорындардың және атап айтқанда шағын Туристік кәсіпорындардың дамуына әкімшілік кедергілер, сондай-ақ дамудың әлсіздігі және мемлекеттің отандық туристік өнімдердің маркетингіне назарының жеткіліксіздігі. Біздің ойымызша, отандық өнеркәсіпте қаржылық ресурстардың жетіспеушілігі де бар (негізінен жергілікті кәсіпкерлердің бағдарлануының нашарлығынан, бұл ішкі туризмнің дамуына түрткі болды).

Ішкі және әлемдік нарықтарда Қазақстан Республикасы туристік өнімдерінің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттырудың негізгі бағыттары мыналар болады:

- ішкі және келу туристік ағындарын ұлғайту;
- туризмді басқару және статистикалық есептілік жүйесінің тиімділігін арттыру, Қазақстан өңірі халқының әлеуметтік-экономикалық дамуына және өмір сүру сапасын арттыруға жәрдемдесу;
- белсенді режимде туристер қауіпсіздігінің жоғары деңгейін және маршруттарда жоғары қауіпті қамтамасыз ету;
- қызметі келу және ішкі туризмді дамытуға, қазіргі заманғы туристік инфрақұрылымды дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасауға, туристік салада жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталған және халықаралық кәсіпкерлік пен іскерлік ынтымақтастық саласы ретінде өңірдің туристік өнімдерінің тартымдылығын арттыруға ықпал ететін туристік бизнес субъектілерінің санын ұлғайту;
- Қазақстандағы ішкі туристік өнімге сұраныстың артуы, оның ішінде тұтынушылық сұраныстың бір бөлігін көшпелі туризм бағыттарынан ішкі туризм бағыттарына ауыстыру;
- шетелдік туристерді көптеп тарту; қайта сапарлар санын ұлғайту, туристер тұтынатын қызметтер спектрін кеңейту және туристердің отандық курорттарда болу мерзімдерін ұзарту;
- қоршаған ортаны қорғау және қорғау саласында халықтың хабардарлығын арттыру, бұл экологиялық тұрақты болып табылатын "табиғат аясында" туристік өнімдерді әзірлеуге және сатуға мүмкіндік береді;
- елдің белсенді маркетингі және Ұлы Жібек жолы брендин дамыту есебінен республиканың өңірлік және әлемдік нарықтарда танымалдығын арттыру;
- туристік кластер құру іс жүзінде аумақтың жайғасымын айқындайды және өңірдің он имиджін қалыптастыруға әсер етеді, бұл тұтастай алғанда жоғары интеграцияланған туристік ұсын

Туризмді дамытудың жай-күйі оның дамуындағы оң өзгерістерге қарамастан, өкінішке орай, Қазақстанда туризмді дамыту үшін қаржы ресурстарынан айтарлықтай шығындар болуы мүмкін екенін көрсетеді. Бүгінгі таңда біздің елімізде сұранысқа ие емес әлеуеті бар туристік инфрақұрылым жеткіліксіз дамығандықтан, ол шетелдік тұтынушыларды тарту арқылы, ішкілік туризм нарығын әртараптандыру үшін кәсіби туризмнің жаңадағы баламалық бағыты ретінде дамытуға болады [4].

Туристік инфрақұрылымды дамыту стратегиясы ең алдымен елдің экономикалық және әлеуметтік базасын дамытуға негізделуі керек. Экономиканың өнеркәсіп, көлік, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, байланыс және банк ісі сияқты базалық салаларының серпінді дамуынсыз, сондай-ақ халықтың барлық жіктерінің әл-ауқатының жоғарылануысыз ішкі туризмнің елеулі дамуы мүмкін болмас еді.

Осылайша, Қазақстанда туризмді дамыту үшін нақты алғышарттардың болуына қарамастан, бұл процесс Республиканың туристік инфрақұрылымының жеткіліксіздігімен тежеледі. Инфрақұрылымдық проблемаларды тиімді шешу Қазақстанда туризмді дамыту тұжырымдамасының ережелерін іске асыруға мүмкіндік береді, оған сәйкес 2023 жылға қарай саланың елдің ЖІӨ-ге үлесі 2,4-тен 7 миллиард АҚШ долларына дейін, ал туризмдегі

жұмыспен қамту 270 мың адамға дейін өседі, сондай-ақ ЖІӨ-дегі жалпылама көлемдегі туризмнің үлес салмағын 2025 жылға дейін 9% -ға өседі.

Әдебиеттер тізімі:

1. Лагман С. Концептуальные подходы к устойчивому туризму на основе использования интегрированных маркетинговых методов // Экономическое отношение. 2019. № 4.
2. Рахматулина Ж.Б., Карпова А.Т. Перспективы сотрудничества Казахстана и Китая в развитии транспортного коридора Евразии // Экономическое отношение. 2019. № 3. С. 1615-1628.
3. Притворова Т. П., Абзалбек Е. Ж. Постиндустриальные услуги в Казахстане: оценка динамики и структуры в контексте глобальных тенденций // Экономика. 2019. № 1. С. 35-52.
4. Алиева Ж.Н. Туризм маркетингі: оқу құралы // Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті. Алматы : Қазақ университеті, 2016. 334 б.

Аннотация: В данной статье проанализировано состояние инфраструктуры туризма в Республике Казахстан. Показано слабое развитие основных элементов инфраструктуры туризма: транспорта, средств размещения, общественного питания, подготовки кадров. Изучены уровни инфраструктуры туризма управления туризмом в Республике Казахстан. Рассмотрены проблемы развития туризма страны в целом.

Состояние развития туристической отрасли показывает, что, несмотря на положительную динамику его развития, к большому сожалению, происходит потеря существенных денежных средств, которые мог бы принести туризм Казахстану. А, поскольку, на сегодняшний день, наша страна слабо развитой туристской инфраструктурой, при имеющимся невостребованным потенциалом, должен развивать специализированный туризм как новое альтернативное направление, привлекая иностранного потребителя и диверсифицируя внутренний туристский рынок. В связи с этим, в статье предложен комплекс управленческих мер по эффективному развитию туризма путем реализации кратко- и долгосрочных стратегических программ в сфере развития инфраструктуры туризма в Казахстане.

Ключевые слова: туризм, инфраструктура туризма, транспортная инфраструктура, туристский кадастр, туристская деятельность

Abstract: This article analyzes the state of tourism infrastructure in the Republic of Kazakhstan. The weak development of the main elements of the tourism infrastructure is shown: transport, accommodation facilities, public catering, training. The levels of tourism infrastructure of tourism management in the Republic of Kazakhstan are studied.

The state of development of the tourism industry shows that, despite the positive dynamics of its development, unfortunately, there is a loss of significant funds that could bring tourism to Kazakhstan. And, since, today, our country has a poorly developed tourist infrastructure, with the existing unclaimed potential, it should develop specialized tourism as a new alternative direction, attracting foreign consumers and diversifying the domestic tourist market. In this regard, the article proposes a set of management measures for the effective development of tourism through the implementation of short - and long-term strategic programs in the field of tourism infrastructure development in Kazakhstan.

Keywords: tourism, Tourism Infrastructure, Transport Infrastructure, tourist cadastre, tourist activities